בג א מיי' פ"א מהלי נדרים הלי טו סמג

לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי

:17

עשין קכו: מה ג מיי פ״ב מהלי שבועות הלי ה סמג

לאוין רמא טוש"ע יו"ד סי רלז סעי' י: מו ד מיי' פ"ב מהלי

מהל' נדרים הל' טז ופ"א מהל' נזירות הל"ח סמג

שם טוש"ע יו"ד סי" כז

וסי רלו סעי י:

מוסף רש"י

אדם מביא כבשתו

אום מביא כבשונו לעזרה. לפתח העורה, שאין מביאין חולין לעורה,

ומקדישה ואחר כך מכניסה ושוחטה מיד (ראמ"ה

בנזיר כתיב, מאשר חטא על הנפש. משמע שחטת בנפש חדס (ב"ק

צאט. לשוז אומות הז.

יהתורה אסרה כל לשון

-(IIIII)

פי' הרא"ש (המשך)

נדר דקאי בנדרים ומשום

דבמוהי אינה מענין שבותה

שבוקה דהוו להו לשון אומות או לשון שבדו להם חכמים ובמוהי אינה מענין

אותו כינוייו אלא לפי שהוא

לשון שבועה הפסיק ושנה

ביניהם נדר ומה שהקדים

זירות לשבונות משום לבנוי

למתני גבי הדדי אותם שיש להם ג' לשונות של כנויין: בהם ג' לשונות של כנויין:

גם' לשוו אומות הם.

בלשונם קורין לקרבן קונם או קונח או קונס:

מו קונה הו קונק. לשוו שבדו להם חכמים.

כדי לעשות הרחקה דלא לימא קרבן לשם זה עלי

ופעמים יקדים השם לקרבן ונמלך מלגמור דבריו ולידור ונמלא שהזכיר

שם שמים לבטלה ובאלה

שם שתים נכשמה ובחמה הלשונות ראו חכמים שהיו לעגי שפה שלא

סיין בקיאין לדבר עברית מדברים בהם ותקנו אותם לכנויים ולא בשביל שאלו

מ"ד כינויי כינויין אסורין

קסבר לשון אומות הם.

וכיון דדאורייתא נינהו אסרו ואפי׳ כינויי כינויים

ועוד כיון דלשון אומות הם אין לכל העם שפה

שפה ברורה כמותם ומשנים הלשון במקלת:

קסבר לשוו שבדו חבמים

שאותם הרחוקים מעיקר הלשון אין להם שפה ברורה ריייר

האותיות

ת קרובין ללשון משאר האותיות:

בשמו).

געלס. מיד (ראמ״ו וכפר עליי מיי

שבועות הל' ה ופ"א

ב מיי' פ"א מהלי מירות הלי ח סמג

ל) ומוספסא פ״או. ב) טיר ג. ע"ש יט. כב. ב"ק לא: תענית יא. [שבועות כריתות ח. סוטה טו. [לעיל ד) ות"כ ויקרא פרשה ב ע"שו, ה) ובראשית כדו, ע טן, ט) [פרוטינו פון, 1) [במדבר לן, 1) [פ״א ה״בן, ח) [ע״ב ד״ה תניא],

תורה אור השלם וְעֶשְׂה הַכֹּהֵן אֶחְד
 וְעֶשְׂה וְאֶחְד לְעֹלְה לְחַטָּאֹת וְאֶחָד לְעֹלְה וְבַּפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנְּפֶשׁ וְקִדַּשׁ אֶת ראשו ביום ההוא:

רמדרר ו יא במובו דיא 2. וַיַּעַל עַל הַמִּוְבֵּחַ אֲשֶׁר עְשָּׁה בְּבֵית אֵל אָשֶּׁר נְשָּׁר יוֹם בַּחֹנֵישׁ בַּחֲמִשָּׁה עָשָּׁר יוֹם בַּחֹנֵישׁ הַשְּׁמִינִי בַּחֹנֵישׁ אֲשֶׁר בָּדָא מִלְבּוֹ וַיִּעֲשׁ חָג לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעַל עַל הַמִּוְבֵּחַ יִשְׂרָאֵל וַיַּעַל עַל הַמִּוְבֵּחַ לְהַקְטִיר: מלכים א יב לג

הגהות הב״ח

(א) גמ' נדבה נמי דילמא חוטאו לפי טמין יאקב"ט מביא מקלה על ידיהן כלומר כל"ל ותיבות שאין באין נממק: (ד) ד"ה חרק שאמר ככר זה עלי חרק:

. גמ' כולן שימה אחת. ע' סוטה טו ע"ל תד"ה

פירוש הרא"ש היו מתאוים להביא חמאת. שלא יהיה קרצן . נעלר מהם : שמעון הצר לנזור נזירות אבל כל אדם נודר מתפיס בקרבן שהוא דבר הווה ומלוי נקט אלו כנויין לקרבן: במוהי. פי' נשבע זה נדר נדול נדר ונו"כ

אפילו סימא רבי יהודה היא. מתני׳ דשני בין נדר לנדבה דלר׳

להביא קרבן להתכפר עליהם לפי שאין הקב"ה מביא תקלה על ידיהם מה היו עושין כדי שיתחייבו קרבן שחין מביאין קרבן חטאת אלא על חטא ממש. ענין אחר לפי שאין הקב"ה מביא תקלה על ידיהם שאין באין לידי

שום תקלה ושום חטא שיתחייבו קרבן חטאת: אלא הרולה להסנדב מסנדב כולן שיטה אחת. דבשיטה אחת משוו דעתייהו: דנויר חוטא הוי. משום דנדר: והדין קרא בנויר טמא כתיב. על שם שטימה את עלמו במת האמר קרא אשר חטא על הנפש: משום דשנה בחטא הוא. דעל שם ששנה עלמו בחטא שמר עלמו ועוד שטימא נזירותו להכי כתיב ביה אשר חטא על הנפש והוא הדין נמי לשאר מירין דאיקרו חוטאים וגלי רחמנא בהאי והוא הדין לכולהו ואהכי גילה בהאי משום דזה שונה בחטא שני פעמים ותולין הקלקלה במקולקל: מתבר' האומר קונם. שאמר קונם ככר זה עלי: חרק. (ד) האומר ככר זה עליך חרק או שאמר נזיק נזיח פזיח הריני נזיק אם אוכל ככר זה או שאמר נזיח הוי כאילו נדר בנזיר: שבותה. שלא אוכל ככר זה או שקוקה הרי אלו כינויים לשבועה והוי כאילו נשבע ממש: נדר במוהי. כמו מומתה לשון שבועהם : גמ' היתמר כינויין. דקתני במתני': רבי יוחנן חמר לשון אומות הן. דהכי משתבעי אומות וכי נדרי או משתבעי משתעו בהני לשונות וישראל נמי כי אמר בהאי לישנא מיתסר דהתורה אמרה כי ידורי בכל לשון דנדר: לשון שבדו להן חכמים. הני לשונות מלאו להם חכמים שיהו

נודרין בהן: תקינו חלמים כינויין דלא

לימה קרבן. בשם. כדאמרינן בעלמה

(עירובין ד' כא:) קודם שבא שלמה היתה

תורה דומה לכפיפה שאין לה אזנים עד

יהודה נמי שאני ליה וכי קאמר ר' יהודה טוב נודר ומשלם היינו דאמר בלשון נדבה אבל בנדר לא אמר: מ"ש (גדר דלא כו' דאסי בה לידי הקלה. כדלעיל: לפי שאין הקב"ה מביא הקלה על אבל נודב טוב מוה ומוה: רבי יהודה לטעמיה. דאמר דכשרין ידיהן. (שאין באין) כלומר שהם מתייראים שלא יעשו שום חטא ורוצין

ומביה שלמים וכו'. הבל חטחת לה אתי בנדבה. ובנזירות נמי לא היו מתנדבין שלא יקראו חוטאים ומתני׳ דקתני נדר בנזיר דמשמע דכשרים נולרין בנזירות לאו ר' שמעון היא:

לה) גם לכי לנהי הינונו אתי בה לידי: (ב) שם דתניא ר' אלעזר הקפר נ"ב לנונים לי מוכשה הקפר לכ עיין ריש נזיר תחילת דף ג: (ג) רש"י ד"ה מאי שנא גודר דלא וכו' כדלעיל הס"ד ואח"כ מ"ה היו מתאוין להביא קרבן הטאת לפי שאין הקנ"ה

גליון הש"ם

הא ראבורן. מדקאמר עליך אמר קרא איש כי יפליא וגו' משמע דוקא כזה ראוי לא: רשנה בחשא הוא. פעמים נצטער אי נמי שנה במטא בלער ובטומאה: במטא בלער ובטומאה: מתני הרי אלו כנויין לקרבן, להתפיס בקרבן דאכנויין דרישא קאי לפרושי ומשום דסתם ומשום דקאי בנדרים נקט לשון נדר כדלעיל (דף ח.) האומר אשנה פ' לאו נדר גמור הוא לאין נדר אלא מתפים בדבר הנדור אלא שיש מפרשי׳ דנשבע לשנות פרק זה קאמר ואעפ"כ נקט

סני נודב ומקיים. ור' יהודה דריש להו לקראי כר' מאיר דטוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר. מיהו בהא פליג עליה דר' מאיר דלרבי מאיר קרא דנקט נודר הוא הדין לנודב ולדידיה דוקא נודר

אפילו תימא רבי יהודה כי א"ר יהודה בגדבה

בנדר לא אמר והקתני מוב מזה ומזה נודר

ומקיים תני נודב ומקיים מ"ש נודר דלא

דילמא אתי בה לידי תקלה גדבה גמי

דילמא אתי (4) לידי תקלה רבי יהודה

למעמיה דאמר אדם מביא כבשתו לעזרה

ומקדישה וסומך עליה ושוחמה תינח נדבה דקרבנות נדבה דנזירות מאי איכא למימר

רבי יהודה למעמיה דתניא יורבי יהודה

אומר חסידים הראשונים היו מתאוין להביא

קרבן חמאת לפי שאין הקב"ה מביא תקלה

על ידיהם מה היו עושין עומדין ומתנדבין

נזירות למקום כדי שיתחייב קרבן חמאת

למקום ר' שמעון אומר לא נדרו בנזיר אלא

הרוצה להביא עולה מתנדב ומביא שלמים

מתנדב ומביא תודה וארבעה מיני לחמה

מתנדב ומביא אבל בנזירות לא התנדבו

כדי שלא יהראו חומאיז שנאמר יוכפר עליו

מאשר חמא על הנפש אמר אביי שמעון

הצדיק ורבי שמעון ור' אלעזר הקפר ∘כולן

שימה אחת הן דנזיר חומא הוי שמעון הצדיק

ורבי שמעון הא דאמרן ורבי אלעזר הקפר

ברבי ים דתניא ר' אלעזר הקפר ברבי אומר

וכפר עליו מאשר חמא על הנפש וכי באיזו

נפש חמא זה אלא שציער עצמו מן היין

והלא דברים ק"ו ומה זה שלא ציער עצמו

אלא מן היין נקרא חומא המצער עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה מכאן כל

היושב בתענית נקרא חומא והדין קרא

בנזיר ממא כתיב משום דשנה בחמא הוא:

מתני אהאומר (לחבירו) יקונם קונח קונם

הרי אלו כינויין לקרבן חרק חרך חרף הרי אלו

כינויין לחרם בנזיק נזיח פזיח הרי אלו כינויין

לנזירות ישבותה שקוקה נודר במוהי הרי אלו כינויין לשבועה: גבל' איתמר יכינויין ר' יוחנן

אָמר ילשון אומות הן ר"ש בן לקיש אמר

לשון שבדו להם חכמים להיות נודר בו וכז

מתאוין להביא קרבנות של חובה ומתוך כך הם נודרין במיר וכיון שלכוונה זו הם עושים מיקרי נדבה: ד' מיני לחמה. חמך וג' מינים של מלה חלות רקיקין רבוכין: כולן בשיטה חחם הן. מיהו לא אמרו ממש דבר אחד דלשמעון הלדיק דוקא נזיר טמא הוא שנקרא חוטא ולאו משום דמלער עלמו אלא משום למתחרט ואילו לר׳ שמעון ולר׳ אלעזר הקפר אפילו נזיר טהור נקרא חוטא מיהו כולן שוין דאיכא חטא בנזירות: והדין קרא בנזיר טמא כסיב. לר' שמעון ולרבי אלעזר הקפר פריך דאילו לשמעון הלדיק לא קשיא מידי דאיהו קאמר דוקא מיר טמה נקרה חוטה: משום דשנה בחטא. שליער עלמו ונטמא. ויתורא דעל הנפש קא דריש דאי מחטא טומאה בלחוד קאמר הוה ליה למיכתב מאשר חטא ותו לא על הנפש ל"ל: בותבר' הרי אנו כנויין לחרם. ובגליל אפילו בסתם אסור דמשמע חרמי גבוה לפי שאין מכירין בחרמי כהנים וביהודה דוקא במפרש חרם של בדק הבית וכדאיתא לקמן בפ' ואלו מותרין (דף יח:): נדר במוהי הרי אלו כנויין לשבועה. במוהי כנוי למשה בשבועת משה כדכתיב (שמות ב) ויואל משה והכי איתא בירושליש. והאי דקאמר נדר במוהי ולא קאמר שבותה שקוקה במוהי אפרש בגמים בס"ד: גבי לשון אומות הס. דקרו קרבן בהני לישני: שבדו להם הכמים. שחדשו מלבם: דילמא אמר לה' ולא אמר קרבן. ומש"ה תקנו קונם כי היכי דלימא קונם בלחוד דחילו אמר קרבן אמר לשם כלישנא דהרא. ובחרמים נמי אע"ג

אמר לשם אלא לבדק הבית: הוא אומר יבחדש אשר בדא מלבו וב״ה ומעמא מאי תקינו רבנן כינויין דלא לימא קרבן ולימא קרבן דילמא אמר קרבן לה' ולימא קרבן לה' דילמא אמר לה' ולא אמר קרבן וקא מפיק שם שמים לבטלה ותניא יו רבי שמעון אומר

שבא שלמה ותיקן לה אזנים דכתיב איזן וחיקר תיקן משלים הרבה [קהלת יב] שגזר על השניות כי היכי דלא לפגעו באיסורא דאורייתא הכי נמי תקינו רבנן כינויין לנדרים דהנודר בהני כינויין כאילו נודר בקרבן עלמו וכן בכינוי דחרם וכגון נמי ושמרתם את משמרתי (ויקרא יח) עשו משמרת למשמרתי כי היכי דלא ליתי למינדר בנדר דאורייתא דאתי למימר נמי קרבן לה' והיינו דתנן (אבות פ"ג מ"ג) נדרים סיג לפרישות שתיקנו אלו כינויין כדי להפריש האדם מן העבירה:

דביהודה לא סגי ליה בחרם בלחוד

שסתם חרמים ביהודה אינם לבדק

הבית מיהו אם אמר חרם הוה אמר

לשם כדכתיב אבל כי אמר חרך כיון

דלאו לישנא דקרא הוא לא הוה

שתיקנו וגם לא גזרינן בהא אטו כינויין: הבי גמי משתעי אומות. אותם הרחוקים מעיקר הלשון כדפרישית:

והלא מיד שנדר קם ליה בגל יאכל ובגל ישמה ואיכא חששא לתקלה שמא יעבור ומשני כי ההיא דשמעון הלדיק דנדר נוירות לשם שמים מאהבה ולכך קרי ליה נדבה כדכמיב (שמות לה) כל נדיב לב וא"מ והלא כל הכשרים שמתתדבים לשם שמים נודרין בלשון נדר [וא"כ] כנדרי כשרים אמאי לא אמר כלום אף כי שמא זה אינו מתכויון לשם שמים חופס שפיר הלשון כיון שיש כשרים שנודרים נזירות לשם שמים מידי דהוה אודגת בסרים דקרבן לפירוש הר"ר אליעור וכדפרישים הלשון ביו של הייד של שמים מידי דהוה אודגת בסרים דקרבן לפירוש הר"ר אליעור וכדפרישים אודג שורים של שמים מידי דהוה אודגת בסרים דקרבן לפירוש הר"ר אליעור וכדפרישים הייד אודג שורים ביו של שמים מידי החום להייד במוך מדי הייד של הייד הייד אלידות הייד אלידות הייד אלידות הייד אלידות הייד של הייד הייד אודגת הייד אלידות הייד אלידות הייד אלידות הייד אלידות הייד אלידות היידות לעיל וייעל דמ"מ נדר כשר לא מיקרי כלל דנדר משמע מה שאדם נודר מדאגת יסורים מעונותיהם ולא מאהבת המחום יר לי זו למו לפל למו ליקר פנר למו משתע נות מודר מודר מודר מודר מודר מודר משתע מחביב הין בתופס". בערים חופס שפיר דובדה משתע מחביב דרפייג (חוש ד) מהבם נדבה אלמת ודבה ומשתע מחביב הין בתופס" כנדבת רשעים לא אמר כלום לפי שאין הרשעים מתנדבין כלל ואע"ג דכמה מתנדבים בלשון נדבה ואומרים הרי זו עולה מ"מ לא מיקרי נדבה משום שאין עושין מנדבת לבם מאהבה רק מדאגת יסורים מעונותיהם כנדבת רשעים אינו קרויין נדבה לפי שאין עושין מאהבת המקום נדרי כשרים נמי אינו קרוי נדר כיון שאין עושין מדאגת יסורים אלא מאהבה (אלא) קרוי נדבה ולכך קרי נזירות כשרין נדבתם אע"ג דבלשון נדר נמי דכל נזירות בלשון נדר הוא: (הדבורים כאן הם (חלה) קרוי מדבה ונכך קרי מזירות כשרין נדבס חע"ג דנכטון נדר נדני דר הוד: (הדבורים כמן הם שלה ספרון ובל"ל בדף ט ע"ב ד"ה כהלל הזקן כו י סה"ד כלום. אח"ר ד"ה דמירות מאי כו אח"ר ד"ה השת חוד מה מדבה וד"ה ה"ר יהודה הד"ה את וד"ה את אפי כו אח"ר ד"ה הוצע היה בדיה הולן שיטה כו" אח"ר ד"ה הצבה דש ששר בדא מלבו. וכס"ג לא אשכח פרך): ובן הוא אומר בדרש אשר בדא מלבו. וכס"ג לא אשכח קרבן ולימא קרבן ולימא קרבן דלמא אמר קרבן לה" וגימא קרבן לה"ר ידילמא אמר לה" ולא אמר קרבן. והאי מעמא שייך בכולהו [כמו] בנדרים כדאמר הש"ס בנאיר דלא לימא לה" רדיני מדיר להודי לה"ר לה"ר (במדבר ו) ומקום דמיקר מכיל של "ל"ר (ויקרא כו) וכן שבועה דכתיב שבועת ה" חהיה וגו" (שמות כנ) ומרם דלא לימא לה"ר חרם דעיקר מכילתון בנדרים נקט לפרושי הכי בנדרים דוקא:

הודה בנדר אבל בנדבה לא האמר: גדבה גמי אתי לידי תקלה. ומשני ר"י לטעמיה ה"מ לשנויי ואבני"א מי קחתר ר' יהודה בנדר חבל בדרה נח קחתר: גדבה גבי אחר ירדי תקרה. ותשני ר"י נטעמיה ה"מ נשניי השימ נשניי ספלושל אלא ניחא ליה לאחיי כרבי יהודה גופיה וכן בסמון [גבין טורות מייחי מר' יהודה חסידים הראשונים וכו' מהא' שעמא אש"ג דהוה מנ' ששניי כלעיל: רבי יהודה אובר ארב בביא בבשתו בעזרה. ואם מאמר ולנישנא קמא דאוקמינא

פלוגמייהו בנדר ואפי בנדר שלי ר' יהודה א קחתר אדם מביא בבשתו בעזרה. ואם מאמר חבי דרי היודה לתקלה ואפי

בנדבה לא שרי אלא בכה"ג לכ"ש בנדר דמיתסר וי"ל דאיכא למימר עלה טובה קמ"ל וא"מ והא במוספתא קחני ר' יהודה

אמר טוב מזה ומזה ש"מ דלענין איסורא אמר וי"ל דלעולם עלה טובה קמ"ל הך בכייתא ולא משום איסור אמר היו ליוד אמר מי"ל היודה למני האי ליובר מאו ומות שוה לעולם לענין

ואיר אלייר לייר י"מ טוב מזה ומזה דלענין איסורא מיור אמר ליובר אמר אור אור אור מות ומות ומות לוות המות לוות אור מות היודה מות האי להיוד להיי היודה מדי במה אור אור בריים אור מות היודה מות היודה מות האו אור אור מות בה מה אור היודה מות היודה מות המות המות המות המות המות היודה מות המות הוות היודה מות המות המא להיודה מהיודה מות המא וברות את היודה מות היודה מות היודה מות היודה מות המא להיודה את היודה מות המא בדרות את היודה מות המא מות המא להיודה מה מות המא להיודה מה מות המא ללובות המא היודה מות המא להיודה מה מות המא להיודה מה מה היודה מת המות המא להיודה מה מה מה היודה מת היודה מת היודה מת היודה מת היודה מת המא היודה מת ה ו אידי דאיירי ר"מ טוב מזה ומזה דלענין איסור קאמר ר"מ א"ר יהודה נמי האי לישנא טוב מזה ומזה ולעולם לענין עלה טוב מזה ומזה דלענין איסור קאמר ר"מ א"ר יהודה נמי האי לישנא שפי לר" יהידה וכן ללישלא קמא אפי לר"מ בנדבה: אדב מביא בבשתו. מדנקט לשון נקיבה אלמא דבשלמים איירי ומימה דמאי מקלה שייך בשלמים אפי לר"מ בנדבה: אדב מביא בבשתו. מדנקט לשון נקיבה אלמא דבשלמים אייר דום בי אלמו בליה: מאם הדיין שבועון הצדיק בר'. מרוייהו אינם שוין ר"ש איירי לא ימקע ואם מקע לא ילא משום דאיסורא רכיב עליה: אבר אביי שבועון הצדיק בר'. מרוייהו איים שוין ר"ש איירי בנוחר מואי לא למור לשל אלא שושה א דכולהו מ"ל דמור מוטא שפי מרבן דידהו ובה"ג אמרי בהמוכר את הספינה ודף עמון: חרך ובו'. אין לפרש משום מ"ל דמור מוטא שפי מרבן דידהו ובה"ג אמרי בהמוכר את הספינה ודף עמון: חרך ובו'. אין לפרש משום ללו נוטין קלה אחר לשון מרם אלא למתן דאמר לשון אומות נינהו דוקא (אבל למ"ד לשוע הב"ל בולן הדשה הבחשא. בער של יין כי מזור ומסמיל נזירות אי נהי במטא דיין ובטומאה: בולן דשבה אחת הן. לאו דוקא שהרי שמעון הצדיק אין להוכים דטעמת אינו אלא מפני שמתחרטין ובה"ג אים בניה במעא דיין ובטומאה: בולן גמלול (דף נא ומם) כולהו סבירא להו מאמר קונה קונה קנין גמור הר"ר יוסף וצ"ל כדפירש": דנוירות באי איבא לביבר.